

GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN MEKÂN KAVRAMINA İLİŞKİN METAFORİK ALGILARI¹

Aylin BEYOĞLU²
Demirali Yaşar ERGİN³

Öz: Bu araştırmanın amacı, Üniversite Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü öğrencilerinin mekân kavramına yönelik metaforik algılarını karşılaştırmaktır. Bu amaçla, Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı ve Müzik Eğitimi Anabilim Dalı öğrencileri tarafından mekân kavramının hangi metaforlar aracılığıyla algılanmakta olduğu, öğrencilerin metaforik algıları arasında ve bu metaforlar bakımından cinsiyet, yaş gibi bazı demografik özelliklerine göre benzerlik ve farklılık olup olmadığı karşılaştırılarak değerlendirilmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak yarı-yapılandırılmış anket formu kullanılmıştır. Form, demografik değişkenler ve katılımcıların "Mekân ...gibidir, çünkü..." cümlesini tamamlamaları istenen iki ayrı bölümden oluşmaktadır. Araştırmada elde edilen veriler, öğrencilerin mekân kavramı ile ilgili yazılı açıklamalarından elde edilmiştir. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden "olgu bilim" kullanılmıştır. Araştırmada veriler öncelikle frekans ve yüzde tabloları halinde özetlenmiştir. Mekân kavramına yönelik algıları arasındaki ilişkiler ile bu algıların demografik özelliklere göre benzerlik veya farklılıkları olup olmadığı analiz edilmiştir. Toplanan verilerin analiz edilmesi ve yorumlanmasında metaforik içerik analizi yapılmıştır. Araştırmanın örneklemini; 2016-2017 akademik yılının ikinci yarısında Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı ve Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nın tüm öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmada, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü öğrencilerinin mekân kavramına ilişkin geliştirdikleri kategoriler karşılaştırılmıştır ve sonuç bölümü oluşturulmuştur. Bu

¹ Bu makale 27-29 Nisan 2017 tarihleri arasında İtalya, Roma'da gerçekleştirilen 3. Uluslararası Sosyal Bilimler & Eğitim Araştırmaları Konferansı'nda sunulan sözlü bildirinin genişletilmiş halidir.

² Doç. Dr., Trakya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı. aylingrbz@hotmail.com

³ Dr. Öğr. Üyesi, Trakya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Ölçme ve Değerlendirme Anabilim Dalı. demiraliergin@hotmail.com

araştırmada elde edilen bulgular sonucunda, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Öğretmenliği öğrencilerinin mekân kavramını nesne olarak görürken, Müzik Öğretmenliği öğrencilerinin ise fiziki yapı olarak gördükleri tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Güzel Sanatlar, Eğitim, Mekân, Metafor.

METAPHORICAL PERCEPTIONS OF STUDENTS IN FINE ARTS EDUCATION DEPARTMENTS ON THE CONCEPT OF LOCATION

Abstract: The aim of this study is to compare the metaphorical perceptions on the concept of location in students of Fine Arts Education Departments in Education Faculties of Universities. For this purpose, the students of Trakya University, Faculty of Education, Fine Arts Education Department, Painting-Handicraft and Music Major have been evaluated with respect to the perception of the concept of location and possible variations by gender, age and other demographic features through various metaphors and similarities and differences between metaphorical perceptions of students. The data gathering tool used in the study is semi-structured survey form. The form comprises two parts with demographic variables and a section requiring the participant to complete the sentence "Location is like ..., because..." The data in the study has been attained from written descriptions of students on the concept of location. The study utilized "phenomenology" as a qualitative study pattern. Metaphorical analysis has been carried out in the analysis and interpretation of data. The study initially summarizes data in frequency and percentage tables. The correlations between the perceptions of the concept of location and similarities and differences thereof by demographic features have been analysed. The sample group of the study consists of all students in Trakya University, Faculty of Education, Fine Arts Education Department, Painting-Handicraft and Music Major during the second half of the 2016-2017 academic year. The categories developed by students of Fine Arts Education Department on the concept of location have been compared to constitute the Conclusion section. As a result of the findings obtained in this research, it was determined that the students of Painting-Handicraft Education Department of Fine Arts Education Department regarded the space concept as an object while the students of Music Major Department regard it as a physical structure.

Keywords: Fine Arts, Education, Location, Metaphor.

Giriş

Bireyin yaşamında önemli bir yere sahip olan eğitim, bireylerin başlangıçtaki durumlarından daha yüksek bir yetişme düzeyine erişmelerini sağlayarak, gelecekteki toplumsal ve mesleki statülerini büyük ölçüde koşullandıran düzeylerle onların birbirinden farklılaşmasını sağlamaktadır (Adem,1997, s. 5). Bu bağlamda, bireyin yaşantısına sistemli, sürekli ve kalıcı bir biçimde dâhil edilmesi açısından oldukça etkin olan eğitimin kollarından biri sanat yoluyla eğitimidir. San, (1979)'da sanat ve eğitim arasındaki bağı şu şekilde yorumlamıştır: "Sanat, duyu ve düşünce arasındaki karşılıklı ve iç içe geçmiş bağlantıyı vurgulamaktadır. Bireyin bu iki yönünün uyumunun sağlanması, bir anlamda eğitimin de temel amaçlarından olduğuna göre sanat, örgün ve yaygın eğitimde yer aldığı anda, tüm eğitim süreçlerini daha etkili kılacak bir güce sahiptir." (San, 1979, s. 1). Sanat eğitiminden, salt görsel ve plastik alandaki eğitim değil, tüm ifade tarzlarını kapsayan bir eğitim anlaşılmalıdır (Erden, 2004, s. 352).

Sanat eğitiminin tarihsel sürecinde, sanat kavramının özellikle de plastik sanatların, zaman ve mekân koşuluna bağlı kalmaksızın bir mesaj kaygısı taşıdığı görülmektedir. Bu etkiler Antik Çağ'dan günümüze Orta Çağ'da dini tasvirler yapılarak, Rönesans Sanatı'nda ise insan yaşamı ele alınarak farklı düşüncelerle resmedilmiştir (Ateş, 2014, s. 1). Rönesans sanatı ile birlikte resimlerde mekân; doğanın dış dünyaya ait unsurlardan oluştuğu, doğal figürlerin mekâna dâhil olmaya başladığı bir anlayışla ilerlemiştir.

Antik Çağ'dan beri sanatçılar iki boyutlu yüzeyde mekân hissi yaratmak için sayısız yöntem denemişlerdir. Ancak resme gerçek derinlik hissi ilk olarak Rönesans sanatçılarının geliştirdiği merkezi perspektifle verilmiştir (Buchholz, 2005, s. 25). 15. yüzyıl ile birlikte daha çok mimari çalışmalarına ağırlık veren ve Rönesans'ı biçimlendiren Filippo Brunelleschi, resim sanatına perspektifin uygulanmasında zemin olacak matematiksel yasaları keşfeden sanatçı olmuştur. Matematiksel yasalara dayanan perspektif kuralları da sanatçılar tarafından matematiksel hesaplar yardımıyla sanata uygulanmaya çalışılmış ve üç boyutlu mekân yanılması yaratılmasına olanak sağlamıştır (Selvi, 2010, s. 95). Rönesans'tan itibaren ressamlar, resimsel mekânın değişik türlerinin konstrüksiyonu ile denemeler yaparak perspektifli sunum olanaklarını geliştirmiş ve mimaride kullanılmaya başlanan perspektif ilkeleri resim sanatındaki mekân algısını bütünüyle değiştirmişlerdir (Hollingsworth, 2009, s. 223).

Mekân algısı, bireyin mekân kavramını anlamlandırmasında da oldukça önem taşımaktadır. Arnheim; sanat yapıtının uzamla ilişkisini araştırmış, mekâna dair üretilen farklı algılara odaklanarak sanat yapıtının yüklendiği ikili doğaya vurgu yapmıştır. Mekânın fiziksel yapısıyla onun görünür olarak yeniden algılanmasını iki farklı tabaka olarak değerlendirmektedir (Arnheim, 1992, ss. 82-91). Bu değerlendirmede mekânın, bireyin zihninde farklı biçimlerde algılanışı, kendine özgü anlamlandırılması ve yorumlanması, Yeni Çağ'ın algılama biçimlerine bağlı olarak değişmektedir.

Mekân kavramına yönelik metaforik algıları karşılaştırmak amacıyla yapılan bu araştırmada, sanatsal, sosyal ve kültürel birikimi mümkün olabildiğince en üst düzeye ulaşmış, sanat eğitiminde yenilikçi ve yaratıcı uygulamalara yatkın nitelikli bireyler yetiştiren Üniversitelerin Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Anabilim Dallarında eğitim alan öğrenciler baz alınmıştır. Mekân kavramına bireylerin nasıl yaklaştıklarının ve nasıl algıladıklarının metaforlar aracılığıyla tespit edilmesi açısından bu kavramı neye benzettikleri ve zihinlerinde oluşan imgelerin ortaya çıkarılmasında hangi metaforların kullanıldığı belirlenmeye çalışılmıştır. Metaforlar, bireylerin hayatı, çevreyi, olayları ve nesnelere nasıl gördüklerini; farklı benzetmelerle açıklamak ve anlamlandırmak için kullanılan bir araç olarak düşünülmektedir (Cerit, 2008, s. 694).

Metafor kavramı ile kastedilen, bir kavram, olgu veya olayın başka bir kavram, olgu veya olaya benzetilerek açıklanmasıdır (Oxford ve arkadaşları, 1998). Metaforlar, öğretmen adaylarının eğitimi sırasında, belli olgulara ilişkin sahip oldukları zihinsel imgeleri açığa çıkarmada, anlamada ve değiştirmede güçlü bir eğitim aracı olarak kullanılabilir (Saban, 2008). Çünkü metaforlar, anlaşılması zor kavramların benzetme yoluyla bilinen kavramlarla anlatılması olarak öğrenmelerde karşımıza çıkmaktadır.

1. Araştırmanın Amacı

Araştırmada, Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Öğretmenliği ve Müzik Öğretmenliği öğrencilerinin mekân kavramına yönelik metaforik algılarını karşılaştırmak amaçlanmıştır. Öğrencilerin “mekân” kavramına ilişkin algılarının tespit edilmesi açısından bu kavramı neye benzettikleri, nasıl algıladıkları ve zihinlerinde oluşan imgelerin ortaya çıkarılmasında hangi metaforların kullanıldığı analiz edilmiş, cinsiyet, yaş ve anabilim dallarına göre aralarında farklılaşma olup olmadığı incelenmiştir. Araştırmanın amacı doğrultusunda şu alt problemlere yanıt aranmıştır:

1. Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü öğrencilerinin mekân kavramına ilişkin oluşturdukları metaforlar nelerdir?
2. Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü öğrencilerinin mekân kavramına ilişkin oluşturdukları metaforların ortak özellikleri bakımından oluşturdukları kavramsal kategoriler nelerdir?
3. Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü öğrencilerinin cinsiyet değişkeni ile mekân metafor kategorileri ilişkisi nasıldır?
4. Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Öğretmenliği öğrencilerinin sınıf değişkeni ile mekân metafor kategorileri ilişkisi nasıldır?
5. Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü öğrencilerinin Anabilim Dalı değişkeni ile mekân metafor kategorileri ilişkisi nasıldır?

2.Yöntem

Bu bölümde, araştırmada kullanılan model, araştırmanın örnekleme, veri toplanması ve çözümlenmesi açıklanmaktadır.

2.1.Araştırmanın Modeli

Araştırmada veri toplama aracı olarak yarı-yapılandırılmış anket formu kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan form, cinsiyet, yaş gibi demografik değişkenler ve katılımcıların "Mekân ... gibidir, çünkü..." cümlesini tamamlamaları istenen iki ayrı bölümden oluşmaktadır. Öğrencilerin forma yazdıkları yanıtlar, bu araştırmada temel veri kaynağı olarak kullanılmıştır. Toplanan verilerin analiz edilmesi ve yorumlanmasında nitel araştırma desenlerinden "olgubilim", verilerin değerlendirilmesinde ise metaforik içerik analizi ve betimsel analiz teknikleri kullanılmıştır. Olgubilim deseni, farkında olunan ama ayrıntılı bir anlayışa sahip olunamayan olgulara odaklanmaktadır. Bireylerin yaşadıkları ortamda karşılaştıkları olgularla ilgili olarak ne algıladıkları ve deneyimlerinin neler olduğu üzerinde durarak olguyla ilgili algısını ortaya koyma çalışmasıdır. Olgubilim, bireylerin tümüyle yabancı olmadığı aynı zamanda da tam anlamını kavrayamadığı olguları araştırmayı amaçlayan çalışmalar için uygun bir araştırma zemini yaratmaktadır (McMillan & Schumacher, 2010; Yıldırım ve Şimşek, 2008).

2.2.Araştırmanın Evren ve Örnekleme

Araştırmanın evreni; 2016-2017 Eğitim-Öğretim yılının ikinci yarısında Edirne ilinde bulunan Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Öğretmenliği ve Müzik Öğretmenliği öğrencilerinden oluşmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Öğretmenliği (n=87)

ile random seçilerek, diğer Anabilim Dalı Müzik Öğretmenliği (n=86), olmak üzere toplam 173 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Öğretmen adayları, gönüllülük esasına ve ulaşılabilirliğe dayalı olarak belirlenmiştir.

2.3.Araştırma Verilerinin Toplanması

Eğitim Fakültesinde Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Öğretmenliği ve Müzik Öğretmenliği Anabilim Dallarında eğitim alan öğrencilerin mekân kavramına ilişkin algılarını metaforlar aracılığıyla tespit ederek karşılaştırmak amacıyla, her bir öğretmen adayından “Mekân ... gibidir, çünkü ...” cümlesini tamamlaması istenmiştir. Bu ibarenin yazılı olduğu boş bir form verilerek bir ders süresi zaman tanınmıştır. Öğretmen adaylarının sadece tek bir metafor üzerinde yoğunlaşarak bu metaforun gerekçesini yazmaları istenmiştir.

2.4.Araştırma Verilerinin Çözümlemesi

Verilerin çözümlemesinde, öncelikle üretilen bütün metaforlar bir liste halinde oluşturulmuştur. Öğrenciler tarafından üretilen metaforlar ve gerekçeleri incelenerek ortak özellikleri belirlenmiştir. Öğrencilerin ürettiği geçerli metaforlar öne sürülen gerekçelere göre araştırmacılar tarafından kategorilere ayrılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde, metaforik içerik analizi ve betimsel analiz teknikleri kullanılmıştır. İçerik analizi yapılırken, Saban (2008) ve Aydın ve Ünalı (2010) tarafından yapılan çalışmalardan yararlanarak beş adımda analiz edilmiştir. Bu aşamalar sırasıyla: (1) adlandırma aşaması, (2) eleme ve arıtma aşaması, (3) kategori geliştirme aşaması, (4) geçerlik ve güvenilirliği sağlama aşaması (5) verileri bilgisayar ortamına aktarma aşamasıdır.

Adlandırma Aşaması: Bu aşamada, öğrenciler tarafından üretilen metaforların alfabetik sıraya göre geçici bir listesi yapılmış ve yazılarında belli bir metaforu belirgin bir şekilde dile getirip getirmediğine bakılmıştır. Herhangi bir metafor ya da nedeni yazılmayan ya da net bir şekilde dile getirilmeyen kağıtlar araştırma kapsamı dışında bırakılmıştır.

Eleme ve Arıtma Aşaması: Öğrencilerin ürettikleri metaforlar tekrar gözden geçirilerek, her metaforun imgesi, metaforun konusu, metaforun kaynağı ve metaforun konusu ile kaynağı arasındaki ilişki bakımından tekrar analiz edilmiştir.

Kategori Geliştirme Aşaması: Metaforun her biri için kavramı en iyi temsil ettiği varsayılan bir metafor listesi oluşturulmuştur. Bu liste, metaforların belli bir kategori altında toplanmasında bir başvuru kaynağı olarak kullanmak ve bu araştırmanın veri analiz sürecini ve yorumlarını geçerli kılmak amacıyla hazırlanmıştır. Öğrencilerin ürettiği oldukları

metaforlar, Saban (2008) tarafından oluşturulan kategori geliştirme aşaması incelenerek (s. 465), araştırmacılar tarafından öğrencilerin üretmiş oldukları metaforlar isimleri ve nedenleri göz önünde bulundurularak sahip oldukları ortak özellikler bakımından 6 kategoriye ayrılmıştır.

Geçerlik ve Güvenirliği Sağlama Aşaması: Geçerlik ve güvenilirlik bir araştırma sonuçlarının inandırıcılığını sağlamak için kullanılan en önemli iki ölçüttür (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Araştırmada nitel verilerin analizinde kullanılan içerik analizinin güvenilirliği kodlama işlemi ve kategorilere bağlıdır (Gökçe, 2001). Bu nedenle geçerlilik ve güvenilirlik kanıtları için metaforların elde edilmesinden raporlanmasına kadar her aşama ayrıntılı olarak betimlenerek sunulmuştur. Ayrıca her bir kategorideki metaforlara ilişkin doğrudan alıntılara yer verilmiştir.

Verileri Bilgisayar Ortamına Aktarma Aşaması: Metaforların ve bu metaforların oluşturduğu kavramsal kategorilerin araştırmacılar tarafından belirlenmesinden sonra, bütün veriler bilgisayar ortamına aktarılmış, öğrencilerin ürettikleri geçerli metaforlar ele alınan kategorilere yerleştirilerek, f ve % değerleri hesaplanmıştır.

3.Bulgular ve Yorum

Araştırmanın bu bölümünde Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü öğretmen adaylarının mekân kavramına yönelik oluşturdukları metaforlar ve bu metaforlara göre araştırmada geliştirilen 6 kavramsal kategori sunulmuştur. Bu kategorilerle birlikte, öğretmen adaylarının oluşturdukları mekân kavramına ilişkin metaforlar ve kategoriler, cinsiyet, sınıf, yaş ve bölüm değişkenine göre frekans ve yüzde dağılımlarıyla tablolar halinde karşılaştırılmıştır.

Anabilim Dalı		Cinsiyet		
		Kız	Erkek	Toplam
Müzik Ö.	f	52	34	86
	%	41,3%	72,3%	49,7%
Resim Ö.	f	74	13	87
	%	58,7%	27,7%	50,3%
Toplam	f	126	47	173
	%	100,0%	100,0%	100,0%

Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü çalışma grubundaki kız öğrencilerin 52'si (%41,3) Müzik Öğretmenliği, 74'ü (%58,7) Resim-İş Öğretmenliği'nde okumaktadırlar. Benzer şekilde çalışma grubundaki erkek öğrencilerin 34'ü (%72,3) Müzik Öğretmenliği, 13'ü (%27,7) Resim-İş Öğretmenliği'nde okumaktadırlar. Cinsiyet bölünmesi olmaksızın bakıldığında ise Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü çalışma grubundaki toplam öğrencilerin 86'sı (%49,7) Müzik Öğretmenliği, 87'si (%50,3) Resim-İş Öğretmenliği Anabilim Dalı'nda okumaktadırlar. (Tablo 1)

Tablo 2. Cinsiyet Değişkenine Göre Sınıf İçin Örneklem Dağılımı

Sınıf		Cinsiyet		
		Kız	Erkek	Toplam
1. sınıf	f	32	13	45
	%	25,4%	27,7%	26,0%
2. sınıf	f	30	11	41
	%	23,8%	23,4%	23,7%
3. sınıf	f	29	9	38
	%	23,0%	19,1%	22,0%
4. sınıf	f	35	14	49
	%	27,8%	29,8%	28,3%
Toplam	f	126	47	173
	%	100,0%	100,0%	100,0%

Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü çalışma grubundaki kız öğrencilerin 32'si (%25,4) 1.sınıf, 30'u (%23,8) 2.sınıf, 29'u (%23,0) 3.sınıf, 35'i (%27,8) 4.sınıfta okumaktadırlar. Benzer şekilde çalışma grubundaki erkek öğrencilerin 13'ü (%27,7) 1.sınıf, 11'i (%23,4) 2.sınıf, 9'u (%19,1) 3.sınıf, 14'ü (%29,8) 4.sınıfta okumaktadırlar. Cinsiyet bölünmesi olmaksızın bakıldığında ise Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü çalışma grubundaki toplam öğrencilerin 45'i (%26,0) 1.sınıf, 41'i (%23,7) 2.sınıf, 38'i (%22,0) 3.sınıf, 49'u (%28,3) 4.sınıfta okumaktadırlar. (Tablo 2)

Yaş	Cinsiyet			
		Kız	Erkek	Toplam
19 ve daha küçük yaş	f	25	7	32
	%	19,8%	14,9%	18,5%
20-21 yaş	f	56	16	72
	%	44,4%	34,0%	41,6%
22-24 yaş	f	38	16	54
	%	30,2%	34,0%	31,2%
25 ve üstü yaş	f	7	8	15
	%	5,6%	17,0%	8,7%
Toplam	f	126	47	173
	%	100,0%	100,0%	100,0%

Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü çalışma grubundaki kız öğrencilerin 25'i (%19,8) 19 ve daha küçük yaş aralığında, 56'sı (%44,4) 20-21 yaş aralığında, 38'i (%30,2) 22-24 yaş aralığında, 7'si (%5,6) 25 ve üstü yaş aralığındadır. Benzer şekilde çalışma grubundaki erkek öğrencilerin 7'si (%14,9) 19 ve daha küçük yaş aralığında, 16'sı (%34,0) 20-21 yaş aralığında, 16'sı (%34,0) 22-24 yaş aralığında, 8'i (%17,0) 25 ve üstü yaş aralığındadır. Cinsiyet bölünmesi olmaksızın bakıldığında ise Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü çalışma grubundaki toplam öğrencilerin 32'si (%18,5) 19 ve daha küçük yaş aralığında, 72'si (%41,6) 20-21 yaş aralığında, 54'ü (%31,2) 22-24 yaş aralığında, 15'i (%8,7) 25 ve üstü yaş aralığındadır. (Tablo 3)

Metafor	f	%	Metafor	f	%	Metafor	f	%
ev	21	12,14%	bahçe	3	1,73%	hayat	2	1,16%
kutu	9	5,20%	ağaç	3	1,73%	güven	2	1,16%
okul	8	4,62%	sokak	2	1,16%	eğlence yeri	2	1,16%
dünya	6	3,47%	sıvı	2	1,16%	duvar	2	1,16%

yer	4	2,31%	sınıf	2	1,16%	doğa	2	1,16%
kitap	4	2,31%	otobüs durağı	2	1,16%	cüzdan	2	1,16%
uzay	3	1,73%	okyanus	2	1,16%	balon	2	1,16%
küp	3	1,73%	oda	2	1,16%	diğer	73	42,20%
deniz	3	1,73%	labirent	2	1,16%	toplam	173	100,0%
boşluk	3	1,73%	kafe	2	1,16%			

Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü çalışma grubundaki öğrencilerin mekân kavramına ilişkin olarak frekansı 2 ve yukarı olmak üzere toplam 100 adet geçerli metafor üretmiş oldukları görülmektedir. Bunlardan en sıklıkla tekrarlanan, en yüksek frekansa sahip olan metaforlar; “ev (f=21, %12,14), kutu (f=9, %5,20), okul (f=8, %4,62), dünya (f=6, %3,47), olmuştur. Dolayısıyla, mekân kavramına ilişkin Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü çalışma grubundaki öğrenciler tarafından çok sayıda farklı metafor kullanıldığı ifade edilebilir. Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü çalışma grubundaki öğrencilerin mekân kavramına ilişkin üretmiş oldukları metaforlar incelendiğinde genel olarak olumlu bir algı içerisinde oldukları anlaşılmaktadır. (Tablo 4)

Tablo 5. Mekân Metaforik Analizi Frekansı 1 olan Kodlar

aile	dürtü	kişiye özel yer	orman	tablo
aşure	evren	konum	perspektif	telefon kılıfı
ayna	film	koyun sürüsü	piyano	tımarhane
bardak	galaksi	kulübe	poşet	tiyatro
battaniye	hapisane	kumbara	puzzle	toplum
bina	hastane	kuş yuvası	rahatlama	Trakya Üniversitesi
bukalemun	hava durumu	mağaza	ruh	uzay boşluğu
bulut	hayal	mevsim	ruh hali	ürün
cam	hayallerimiz	mezar	sanat	varlığın bedeni
çerçeve	hiçlik	mutluluk	ses	video

çıkılmaz sokak	kafe	nefes	sevgi	yaşam
çiçek	kalem	nehir	sistem	yaşam alanı
disko topu	kalp	nesne	sonsuzluk	yaşamın kendisi
dost	kapalı hava	neşe	sürpriz	
duygular	kavanoz	organ	şarkı	

Mekân kavramına ilişkin olarak her biri sadece bir öğretmen adayı tarafından üretilen 73 metafor bulunmaktadır. Öğretmen adaylarının mekân kavramına ilişkin üretmiş oldukları frekansı 1 olan bu metaforlar incelendiğinde genel olarak olumlu bir algı içerisinde oldukları anlaşılmaktadır. (Tablo 5)

Mekân kavramına ilişkin öğretmen adaylarının üretmiş oldukları metaforlar 6 kategori içinde toplanmıştır. En çok (%20,231) üretilen metaforlar “fiziki bir yapı olarak mekân” kategorisindedir. İkinci sıradaki (%13,295) metaforik yaklaşım kategorisi “nesne olarak mekân”dır. En düşük orandaki (%2,312) mekân metafor kategorisi ise “duygu olarak mekân”dır. Frekansı 1 oldukları için kategorileme işlemine alınmayan metaforların, toplam katılımcıların verdikleri cevapların %42,197’ini oluşturduğu dikkat çekmektedir. Frekansı 2 ve daha yukarı olan tüm metaforların hangi kategorilerin oluşmasına katkıda buldukları özet olarak verilmiştir. (Tablo 6)

Tablo 6. Kategorilere Göre Mekân Metaforları ve Frekans Dağılımı

Kategoriler	f	%	Metaforlar
Fiziki bir yapı olarak mekân	35	20,231	ev, okul, oda, kafe, sınıf
Nesne olarak mekân	23	13,295	ağaç, balon, cüzdan, kitap, kutu, küp
Sonsuzluk olarak mekân	15	8,671	boşluk, deniz, hayat, okyanus, sıvı, uzay
Sınırlılık olarak mekân	15	8,671	bahçe, duvar, eğlence yeri, otobüs durağı, sokak, yer
Barınma olarak mekân	8	4,624	doğa, dünya
Duygu olarak mekân	4	2,312	güven, labirent
Diğer	73	42,197	Frekansı 1 olan metaforlar
Toplam	173	100,000	

Fiziki bir yapı olarak mekân kategorisinde metafor üreten öğretmen adaylarının mekânı; *ev, okul, oda, kafe ve sınıf* gibi yapılara benzetmişlerdir. Öğretmen adaylarının en çok ürettiği metaforlar, *ev ve okul* gibi fiziki yapılar olmuştur. (Tablo 6)

Cinsiyet ile öğretmen adaylarının mekân ile ilgili oluşturdukları metaforların kategorileştirilmesi arasında ilişki yoktur. Bir diğer ifadeyle, mekânla ilgili metaforlar kategorilere göre incelendiğinde öğrencilerin bakış açısı cinsiyete göre değişmemektedir. (Tablo 7)

Tablo 7. Cinsiyet Değişkeni İle Mekân Metafor Kategorileri İlişkisi Kaykare Analizi						
	Kız		Erkek		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Fiziki bir yapı olarak mekân	23	18,254	12	25,532	35	20,231
Nesne olarak mekân	17	13,492	6	12,766	23	13,295
Barınma olarak mekân	7	5,556	1	2,128	8	4,624
Sonsuzluk olarak mekân	8	6,349	7	14,894	15	8,671
Sınırlılık olarak mekân	13	10,317	2	4,255	15	8,671
Duygu olarak mekân	3	2,381	1	2,128	4	2,312
Diğer	55	43,651	18	38,298	73	42,197
Toplam	126	100,000	47	100,000	173	100,000
KAYKARE= 6,355			sd=6		p>.05	

Okudukları Anabilim Dalı ile öğretmen adaylarının mekân hakkında oluşturdukları metaforların kategorileştirilmesi arasında ilişki vardır. Bir diğer ifadeyle mekânla ilgili metaforlar kategorilere göre incelendiğinde öğretmen adaylarının bakış açısı bölümlerine göre değişmektedir. Resim-İş Öğretmenliği öğretmen adaylarının metaforlarının %10,345'i "*fiziki bir yapı olarak mekân*" kategorisinde iken Müzik Öğretmenliği öğretmen adaylarında bu oran %30,233'tür. Buna karşılık Resim-İş Öğretmenliği öğretmen adaylarının metaforlarının %16,092'si "*nesne olarak mekân*" kategorisinde yer alırken Müzik Öğretmenliği öğretmen adaylarında bu oran %10,465'tir. (Tablo 8)

Tablo 8. *Anabilim Dalı Değişkeni İle Mekân Metafor Kategorileri İlişkisi Kaykare Analizi.*

	Resim Ö.		Müzik Ö.		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Fiziki bir yapı olarak mekân	9	10,345	26	30,233	35	20,231
Nesne olarak mekân	14	16,092	9	10,465	23	13,295
Barınma olarak mekân	4	4,598	4	4,651	8	4,624
Sonsuzluk olarak mekân	7	8,046	8	9,302	15	8,671
Sınırlılık olarak mekân	6	6,897	9	10,465	15	8,671
Duygu olarak mekân	4	4,598	0	0,000	4	2,312
diğer	43	49,425	30	34,884	73	42,197
toplam	87	100,000	86	100,000	173	100,000
KAYKARE= 16,321			sd=6		p<.05	

Resim-İş öğretmenliği öğrencilerinin mekan kavramına ilişkin ürettikleri değerlerin okudukları sınıf düzeyine farklılaşma gösterip göstermediğini incelemek amacıyla veriler düzenlenmiştir. Bu hazırlanan veriler değerlendirildiğinde resim eğitimi almış olmaları öğrencilerin mekan kavramıyla ilgilerini çok da fazla değiştirmiş durmamaktadır. Sınıflara göre mekan metaforları birkaçı hariç farklılık göstermemektedir. Okul metaforu 1.sınıflarda, kutu metaforu 2. sınıflarda, diğerlerine göre daha dikkati çekmektedir. Bu iki metafor hariç diğerleri bütün sınıflarda benzer dağılım göstermektedir. Anabilim dalında alınan eğitimler öğrencilerin mekan kavramı ve metaforlarını değiştirici, geliştirici değildir. (Tablo 9)

Tablo 9. *Resim-İş Öğretmenliği Öğrencileri Sınıf Değişkenine Göre Mekân Metaforları Dağılımı*

	1. sınıf	2. sınıf	3. sınıf	4. sınıf	Toplam
kutu	1	6	0	2	9
dünya	1	1	1	1	4
okul	4	0	0	0	4
ev	2	0	1	0	3
bahçe	0	1	0	1	2

boşluk	0	0	1	1	2
güven	1	0	0	1	2
kitap	0	1	1	0	2
labirent	0	0	0	2	2
sıvı	0	2	0	0	2
yer	0	0	2	0	2
Diğer	11	14	14	14	53
Toplam	20	25	20	22	87

Resim-İş Öğretmenliği öğrencilerinin mekân kavramına ilişkin üretmiş oldukları metaforlar incelendiğinde, bunlardan en sıklıkla tekrarlanan kutu, daha sonra, dünya, okul ve ev olduğu görülmektedir. (Tablo 10)

Tablo 10. *Resim-İş Öğretmenliği Öğrencilerinin Mekân Metafor Açıklamaları*

kutu	içi dolu ve sınırlıdır
	içi gizemlidir ve farklı şeyler biriktirilebilir
	çevresi bellidir ve içinde bir şey barındırır
	belli bir şekli ve alanı vardır
	özelliklerine göre içini doldurur ya da boş kullanırız
	içini biz doldurarak anlamlandırırız
	gözün belirlediği sınırlar içindedir
	içine konulan şeylerle anlam kazanır
	dört yanı kapalı, yüksekliği ve derinliği vardır
dünya	her ev her kapı farklı bir yaşamı barındırır
	yaşayan varlığın alanıdır
	her yer bize göredir
	içinde birçok şey barındırır
okul	gelişmiş bir ülke ve eğitim için gereklidir
	içerisinde insan barındırır
	yeni bilgiler öğretilen yerdir
	bireye kazanım veren çok amaçlı bir yerdir

Ş	dört tarafı kapalı penceresi, kapısı olan binadır
	sığılmadığımız yerdir
	sınırları algılanır

Metafor: kutu metaforunu üreten öğrencilerin gerekçeleri:

“Mekân kutu gibidir çünkü içi dolu ve sınırlıdır.”, “Mekân kutu gibidir çünkü içi gizemlidir ve farklı şeyler biriktirilebilir.”, “Mekân kutu gibidir çünkü çevresi bellidir ve içinde bir şey barındırır”, “Mekân kutu gibidir çünkü belli bir şekli ve alanı vardır.”, “Mekân kutu gibidir çünkü özelliklerine göre içini doldurur ya da boş kullanırız.”, “Mekân kutu gibidir çünkü içini biz doldurarak anlamlandırırız.”, “Mekân kutu gibidir çünkü gözün belirlediği sınırlar içindedir.”, “Mekân kutu gibidir çünkü içine konulan şeylerle anlam kazanır.”, “Mekân kutu gibidir çünkü dört yanı kapalı, yüksekliği ve derinliği vardır.”

Öğrencilerin “nesne olarak mekân” kategorisinde yer alan mekân kutuya benzetme gerekçeleri incelendiğinde, kutunun içerisinde dolu ve sınırlı olduğuna, içerisinde ne olduğunu göremediğimiz zaman gizemli olduğuna ve içerisinde farklı şeyler biriktirilebileceğine, belli bir şekli ve alanı olduğuna, özelliklerine göre isteğe bağlı olarak içinin doldurulup doldurulmayacağına, içine koyduğumuz şeylerle anlam kazanacağına ve dört yanının kapalı, yüksekliği ve derinliği olduğuna dair benzetme yaptıkları görülmüştür. Öğrencilerin bazıları, kutunun içerisine yerleştirilen şeylerin çaba harcanarak yerleştirildiğini, bazıları ise kutunun içinin, içine yerleştirdikleri ile anlam kazanacağını gerekçe olarak sunmuştur. Öğrenciler kutunun her halini olumlu bir algı ile gerekçelendirmiştir.

Metafor: dünya metaforunu üreten öğrencilerin gerekçeleri:

“Mekân dünya gibidir çünkü her ev her kapı farklı bir yaşamı barındırır.”, “Mekân dünya gibidir çünkü yaşayan varlığın alanıdır.”, “Mekân dünya gibidir çünkü her yer bize göredir.”, “Mekân dünya gibidir çünkü içinde birçok şey barındırır.”

Öğrencilerin “barınma olarak mekân” kategorisinde yer alan mekân dünyaya benzetme gerekçeleri incelendiğinde, bireye her evin ve her kapının farklı bir yaşamı barındırdığına, yaşayan varlığın alanı olarak önem taşıdığına, her yerin birey için bireye göre olduğuna ve içinde birçok şey barındırdığına dair benzetme yaptıkları görülmüştür. Öğrenciler dünyanın her halini olumlu bir algı ile gerekçelendirmiştir.

Metafor: okul metaforunu üreten öğrencilerin gerekçeleri:

“Mekân okul gibidir çünkü gelişmiş bir ülke ve eğitim için gereklidir.”,
“Mekân okul gibidir çünkü içerisinde insan barındırır.”, *“Mekân okul gibidir çünkü yeni bilgiler öğretilen yer.”*, *“Mekân okul gibidir çünkü bireye kazanım veren çok amaçlı bir yerdir.”*

Öğrencilerin *“fiziki yapı olarak mekân”* kategorisinde yer alan mekânı okula benzetme gerekçeleri incelendiğinde, gelişmiş bir ülke ve eğitim için gerekli olduğuna, içerisinde yaşam alanı olarak insan barındırdığına, yeni bilgiler öğretilen bir yer olduğuna, bireye kazanım veren çok amaçlı bir yer olduğuna vurgu yaptıkları görülmüştür. Öğrencilerin okulu genellikle içerisinde eğitim alınan fiziki bir yapı olarak olumlu bir algı ile gerekçelendirdikleri görülmüştür.

Metafor: ev metaforunu üreten öğrencilerin gerekçeleri:

“Mekân ev gibidir çünkü dört tarafı kapalı penceresi, kapısı olan binadır.”, *“Mekân ev gibidir çünkü sığınacağımız yerdir.”*, *“Mekân ev gibidir çünkü sınırları algılanır.”*

Öğrencilerin *“fiziki yapı olarak mekân”* kategorisinde yer alan mekânı eve benzetme gerekçeleri incelendiğinde, evi fiziki yapısı gereği dört tarafı kapalı penceresi, kapısı olan bina olduğuna, sığınacağımız yer olduğuna ve sınırları algılanır olduğuna dair benzetme yaptıkları görülmüştür. Öğrencilerin fiziki yapı olarak mekânı eve benzetmelerinin gerekçesini yorumlarken kapalı olmasından dolayı dış tehlikelerden, kötülüklerden ve hava koşullarından koruma özelliğini de dikkate almışlardır. Öğrencilerin *“fiziki yapı olarak mekân”* kategorisinde yer alan mekânı eve benzetme sebeplerini olumlu bir algı ile gerekçelendirdikleri görülmüştür.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesinde Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Öğretmenliği ve Müzik Öğretmenliği Anabilim Dallarında eğitim alan öğrencilerin mekân kavramına ilişkin algılarını metaforlar aracılığıyla tespit ederek karşılaştırmak amacını taşıyan bu araştırma sonucunda, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü öğrencilerinin mekân kavramına ilişkin 100 adet geçerli metafor üretmiş oldukları tespit edilmiştir. Mekân kavramına ilişkin öğrencilerin üretmiş oldukları metaforlar 6 farklı kategoride toplanmıştır. Öğrencilerin mekân kavramına ilişkin üretmiş oldukları metaforların büyük çoğunluğunun; ev, kutu, okul ve dünya yönünde olduğu görülmüştür. Resim-İş Öğretmenliği öğrencilerinin mekân kavramına ilişkin üretmiş oldukları metaforların ise büyük çoğunluğunun; kutu, dünya ve okul yönünde olduğu görülmüştür.

Mekân kavramına ilişkin Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü öğrencilerin üretmiş oldukları metaforlar ayrıntılı incelendiğinde, genel olarak en çok üretilen metaforun “*fiziki bir yapı olarak mekân*” kategorisinde olduğu görülmüştür. Öğrencilerin mekânla ilgili “*fiziki bir yapı olarak mekân*” kategorisinden sonra en çok “*nesne olarak mekân*” ve daha sonra “*sonsuzluk olarak mekân*” ve “*sınırlılık olarak mekân*” kategorilerinde yer alan metafor geliştirdikleri görülmüştür. En az metaforun üretildiği kategorinin ise, “*duygu olarak mekân*” kategorisinde olduğu görülmüştür.

Araştırmanın bulgularına dayalı olarak öğrencilerin mekânla ilgili ürettiği metaforlar kategorilere göre incelendiğinde öğrencilerin bakış açısının cinsiyete göre değişmediği görülmüştür. Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü öğrencilerinin okudukları anabilim dalına göre incelendiğinde ise, mekân ile ilgili oluşturdukları metaforların kategorileştirilmesi arasında ilişki olduğu görülmüştür. Bir diğer ifadeyle mekânla ilgili metaforlar kategorilere göre incelendiğinde öğretmen adaylarının bakış açısı anabilim dallarına göre farklılık göstermiştir. Resim-İş Öğretmenliği öğrencileri mekân kavramı ile ilişkili “*nesne olarak mekân*” kategorisinde daha fazla metafor üreterek mekânı nesne olarak görürken, diğer Anabilim Dalı olan Müzik Öğretmenliği öğrencilerinin “*fiziki bir yapı olarak mekân*” kategorisinde ağırlıklı olarak metafor üreterek mekânı fiziki bir yapı olarak görmüşlerdir.

Bu çalışmada elde edilen bulgular sonucunda, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Öğretmenliği öğrencilerinin mekân kavramını nesne olarak görürken, Müzik Öğretmenliği öğrencilerinin ise fiziki yapı olarak gördükleri tespit edilmiştir. Resim-İş Öğretmenliği öğrencilerinin mekân kavramını “*nesne olarak mekân*” kategorisinde en çok ürettikleri metaforun ise *kutu* olduğu görülmüştür. Bu sonuç, Cevizci’nin (2002, s. 698) de mekân kavramını yorumladığı üç yaklaşım ile ele alınabilir. Cevizci’ye göre; “İlk yaklaşımda: mekân bir kap olarak yorumlanarak içine bir şey konuncaya kadar, boş olduğu düşünülerek kabın içinin boş olup olmadığı fark etmeksizin mekân buradaki varlığını korumaktadır. Bir kap olarak düşünülen mekân, bazı düşünürlere göre sonlu iken, diğerlerine göre, sonsuzdur. İkinci yaklaşımda: Mekân, birlikte var olduğu şeylerin arasında kalandır ve şeyler yoksa bu şeylerin arasında bir mekândan söz etmek de mümkün olmamaktadır. Üçüncü yaklaşımda ise: Bu iki yaklaşım birleştirilerek mekân ve şeylerin birbirini tamamladığını öne sürmektedir.” Mekân kavramı bir diğer açıdan ele alındığında; fiziki gerçekliği olmayan, bireyin algılama biçimiyle sınırlandırılan ya da sınırlandırılmayan mekân olarak yorumlanabilir. Mekân algısı genellikle etrafımızı saran nesnelerin somut olarak varoluşları ve algılayan öznenin

nesnelere kurduğu ilişki üzerinden temellendirilmektedir. İlk vurgu genellikle “öznenen bağımsız” nesnelere konum sırası ile ele alınsa da, 20. yüzyıl ile birlikte konumlanışa algılayanın görünür olarak katılma biçimi, daha sonra bu katılışın duyuların ortaklığı şeklinde biçimlenmesi şeklinde yeniden ele alınmaktadır (Acar, 2016, s. 252).

Müzik Öğretmenliği’nde okuyan öğrencilerin fiziki yapı olarak gördükleri mekân kavramına değinecek olursak, “fiziki yapı olarak mekân” kategorisinde en çok ürettikleri metaforun ise *ev* olduğu görülmüştür. Öğrencilerin mekân kavramını, fiziki gerçekliğe dayalı olan gerçek mekân anlayışı olarak yorumladıkları söylenebilir. Müzik Öğretmenliği’nde okuyan öğrenciler mekânı “içinde veya dışında bulunan yer” olarak tanımlanan “inşaa edilmiş bir yapı veya yapının içi”, “yaşamın sürdürüldüğü ev” olarak yer vermişlerdir. Asar (2013, s. 24) ’da yaptığı araştırmasında konu ile ilgili düşüncelerini şu şekilde belirtmiştir: “Mekân tüm boyutları ile insan yaşantısının her yönünü sarar. Yaşanılan mekânın yaşantıyı da etkileyeceği ise yadsınamaz. Ancak bu noktada sınırlar devreye girer ve mekânın fiziksel özellikleri, içindeki yaşantının bir bölümünü etkileyebilir. Oysa mekânın fiziksel özelliklerinin dışında pek çok özelliği de vardır. Bu durumun kendisi mimarlığın tanımını sınırlar. Bir diğer sınırlama ise insan yaşantısının mekândan etkilenen bölümünde gizlidir”.

Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü’nde sanatçı veya sanat eğitimcisi olma yolunda öğrenim gören öğrenciler için en önemli anlatım aracı sanattır. Anlatmak istenenler; maddeyle, ses ve sözlerle hareketlerle biçim kazanır ki, böylece bir heykel taş yığını olmaktan, bir melodi gelişi güzel sesler olmaktan, bir resim boya kütleli olmaktan, bir şiir ise rastgele sözler yığını olmaktan çıkmakta ve sanatın kendine özgü dünyasında anlam kazanmaktadır (Yılmaz, 2009, s. 17). Sanat, kişiye estetik yargı yapabilme konusunda yardımcı olmayı amaçlarken, yeni biçimleri hissedip, heyecanlarını doğru biçimlerde yönlendirmeyi öğretmektedir. Günümüzde eğitim de, bilim ve sanatın işbirliğine dayandırılmaktadır. Sanatın da, bilimin de amacı; insana hizmet etmek ve yeniyi keşfetmektir. Sanata ve duyguların eğitimine önem veren okul ya da eğitim sistemlerinde, duygular eğitilirken, zihinsel yeteneklerin, düşüncenin ve zekânın da geliştiği gözlenmektedir (Yolcu, 2004, s. 92). Bu gelişim sürecinde kavramlara ilişkin zihinsel imgeleri açığa çıkarmada, anlamada ve değiştirmede güçlü bir pedagojik araç ve yaratıcı olmayı sağlayan fonksiyonel bir dil olma özelliğiyle metafor yoluyla yapılan incelemeler tercih edilebilir. Bireyin doğasında bulunan yaratıcılığı; resim ve heykel

gibi güzel sanatlara aktardığı gibi dile de aktarabilir. Çünkü metafor, yaratıcılığın dile aktarılmış biçimidir (Saban, 2008; Kortens, 1988).

Bu araştırma, Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü'nde öğrenim gören öğrenciler ile yürütülmüştür. Araştırmada elde edilen bulgular ve sonuçlara bağlı olarak öneriler şu şekildedir:

1. Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Öğretmenliği öğrencilerinin resimde mekân tutumlarının artırılmasına yönelik mekân ile ilgili kısa etüt çalışmalarıyla mekân olarak algıladıkları kavramı çizerek yorumlamaları istenebilir.
2. Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü ile Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin mekân kavramına ilişkin metaforlarını inceleyen karşılaştırmalı çalışmalara yer verilebilir.
3. Farklı Üniversitelerin Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Öğretmenliği öğrencilerinin mekân kavramına ilişkin metaforlarını inceleyen karşılaştırmalı çalışmalara yer verilebilir.
4. Güzel Sanatlar Lisesi ve diğer liselerin öğrencileri ile mekân kavramına ilişkin metaforlarını inceleyen karşılaştırmalı çalışmalara yer verilebilir.

Kaynakça

- Acar, B. (2016). Ters Dönmüş Bir Kaplumbağa ile Sanat Üzerine Konuşmalar: 2000'ler Türkiye'sinden Çağdaş Sanat Manzaraları. İstanbul: Sel Yayıncılık.
- Adem, M. (1997). Eğitim Planlaması. Ankara: Şafak Matbaacılık.
- Arnheim, R. (1992). To the Rescue of Art: Twenty-six Essays. California: University of California Press.
- Asar, H. (2013). Mimari mekân okumasında algısal deneyim analizinin bir yöntem yardımıyla irdelenmesi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Eskişehir: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Ateş, A. (2014). Güzel Sanatlar Eğitimi Öğrencilerinin Öğretmen Öz Yeterlik İnançlarının Belirlenmesi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Buchholz, E., L. (2005). Leonardo da Vinci. (Çev. Ali Kurultay). İstanbul: Literatür Yayıncılık.
- Cerit, Y. (2008). "Öğretmen Kavramı İle İlgili Metaforlara İlişkin

- Öđrenci, đretmen Ve Yöneticilerin Görüřleri”, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(4), 693-712.
- Erden, O. (2004). Erken ocukluk Eğitim Sürecinde Disiplinlerarası Sanat ve Teknoloji Eğitimi, Erken ocukluk Eğitiminde Sanat Sempozyumu. Ankara: MORPİ Kültür Yayınları.
- Hollingsworth, M. (2009). Dünya Sanat Tarihi. İstanbul: İnkılap Yayınları.
- Kortens, M. (1988). Metaphor in education. (Awarded Research Masters Thesis). Victoria University of Wellington, New Zealand.
- Oxford, R. L., Tomlinson, S., Barcelos, A., Harrington, C., Lavine, R. Z., Saleh, A. & Longhini, A. (1998). Clashing Metaphors About Classroom Teachers: Toward a Systematic Typology for the Language Teaching Field System, *ScienceDirect*, 26(1), 3-50.
- Saban, A. (2008). Okula ilişkin Metaforlar, Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, Yaz 2008(55), 459-496.
- San, İnci. (1979). Sanatsal Yaratma, ocukta Yaratıcılık (2.baskı). Ankara: Türkiye İř Bankası Yayınları.
- Selvi, Seçkin. (Ed.). Sanat Atlası. Boyut Yayıncılık, İstanbul: 2010.
- Yılmaz, M.(2009). Grsel Sanatlar Eğitiminde Uygulamalar. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- Yolcu, E. (2004). Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.